

SOCIALNA INTEGRACIJA OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI

Nada Lebarič

Ob oceni monografije:

V jesenski številki revije *Šolsko polje* (št. 3/4, 2007), ki je bila posvečena tematiki izobraževanja oseb s posebnimi potrebami, v poglavju »Ocene monografij« je objavljena ocena monografije *Socialna integracija otrok s posebnimi potrebami* (avtorjev: Nade Lebarič, Darje Kobal Grum, Janeza Kolenca). Oceno je napisala Tina Vršnik Perše (str. 203)

Uredništvu predlagam, da navedeni tekst opredeli (popravi) kot »mnenje« in ne kot »oceno« iz naslednjih razlogov:

- *ocena ne vsebuje elementov recenzije*, saj v največjem delu teksta avtorica le »poroča« o tem kaj smo ugotovili in zapisali v pričujoči monografiji in predhodno izvedeni raziskavi.
- Če izvzamemo navedbo, da »monografija predstavlja zanimivo delo, tako z znanstveno raziskovalnega in strokovnega vidika, kakor tudi z vidika prakse« (str. 203), ostaneta le *dve mnenji avtorice, ki vsebujeta značilnosti ali elemente ocene. Prvo od teh dveh tudi ne more biti v funkciji ocene zaradi nezadostne metodološke razlage.*

Gre za naslednji mnenji:

1. Mnenje o pomanjkljivosti monografije, ker dobljenih in predstavljenih rezultatov na našem vzorcu ni mogoče posploševati na populacijo otrok s posebnimi potrebami.
2. Mnenje, s katerim izraža »pogrešanje teoretskih utemeljitev in opisa stanja«.

Obrazložitev:

1. V monografiji smo navedli in opisali nekatere metodološke ovire zaradi katerih dobljenih rezultatov ne moremo posploševati na populacijo otrok s posebnimi potrebami. Tudi recenzenti naše predhodno izvedene raziskave so izpostavili te omejitve (npr. dr. Bucik). *Avtorica ocene je o tem (da rezultatov ne moremo posploševati) zapisala: »To je gotovo pomanjkljivost, saj se bodo na monografijo zagotovo obračali in sklicevali številni strokovnjaki in praktiki«* (str. 203). *Ta ugotovitev avtorice, po mojem mnenju, temelji na skromnem poznavanju metodologije raziskovanja* tako na področjih oblikovanja vzorcev, interpretativnih možnosti rezultatov dobljenih na malih vzorcih, kakor tudi na področju izbire kriterijev, postopkov in vzorcev za raziskave, s katerimi želimo priti do rezultatov, ki bi jih posploševati na neko skupino. Spomniti se je treba, da je za posploševanje rezultatov raziskave na neko skupino potrebno v raziskavo vgraditi številne metodološke zahteve, postopke in pogoje, kot so npr.: večji in stratificirani vzorci, ponovljene meritve, strogo preverjanje različnih lastnosti inštrumentov, morda longitudinalno spremljanje, izbira ustreznih metod pri izračunih npr. standardov ali kriterijev na osnovi katerih bi posploševali nek rezultat... (itd). *Metodološke zahteve so še zlasti stroge, če z dobljenimi rezultati nameravamo vplivati na življenje otrok, bodisi, da jih na osnovi rezultatov nekam usmerjamo, uvrščamo, jim odpiramo ali omejujejo izbiro in možnosti.*
2. Z drugim mnenjem bi se delno strinjala: res nismo podali široke in *»preciznejše uvodne teoretične utemeljitve in opisa stanja...«* (204). Več razlogov je za to. Nekatere smo utemeljili v monografiji.
 - Najprej, *osredotočili smo se na socialno integracijo otrok s posebnimi potrebami znotraj inkluzivnih modelov*, ker menimo, da je njihova socialna vključenost v skupnost (šolsko, vrtčevsko) srčika koncepta inkluzije. Ta koncept je zelo obsežen, multidimenzionalen in večplasten. Zajema vsa področja življenja in razvoja otrok in oseb s posebnimi potrebami. Sloni na poznavanju njihovih posebnih potreb in na sprejemanju teh oseb v vsej njihovi različnosti in drugačnosti. Je smiseln, mogoč in nujen v vseh oblikah vzgoje, izobraževanja in socialnega življenja. *V naši monografiji preprosto nismo mogli »stisniti« in zaobjeti vseh pomembnih teoretičnih vidikov tega koncepta; posvetili smo se enemu vidiku, socialni integraciji, za*

katerega mislimo, da je najbolj pomembno področje inkluzije. Zato smo opozorili v našem tekstu na nujnost izvajanja novih raziskav na tem področju.

- Poleg tega, »*opis stanja*« si nismo zastavili za cilj tudi zato, *ker se pri nas še nismo opredelili v zadostni meri o tem, kako razumemo koncept inkluzije* in kako je mogoče uresničevati njene cilje na različnih področjih razvoja in v različnih oblikah (sistemih) vzgoje izobraževanja otrok s posebnimi potrebami. Strokovnjaki se pogosto zadržujejo na primerjanju konceptov, npr. integracije- inkluzije, pri čemer enega opisujejo z boljšimi, drugega s slabšimi atributi; na kompariranju nekaterih lastnosti konceptov, postavljajoč nujno koncept inkluzije v opozicijo specialnemu šolstvu, ali ga umeščajoč izključno v redni vzgojno izobraževalni sistem. A rezultat je oddaljevanje od bistva inkluzije in prepoznavanja posebnih potreb otrok in oseb z motnjami, okvarami in prizadetostmi. Bistvo inkluzije je ustvarjanje pogojev za življenje in razvoj otrok in oseb s posebnimi potrebami v katerih se bodo počutili enakovredne člane svoje skupnosti. Ne glede na vrsto in stopnjo prizadetosti ali na obliko vzgoje in izobraževanja, imajo te osebe pravice in potrebe biti spoštovani in sprejeti člani svoje skupnosti. Dolžnost tistih, ki so manj prizadeti, ali ki to sploh niso, zlasti številnih institucij v skupnosti je, da jih sprejmejo, da si prizadevajo, da jim ustvarijo najboljše možne pogoje, da se socialno integrirajo in (skozi vsakdanje interakcije z okoljem) vključijo v življenje družbe oz. skupnosti.

Nada Lebarič